

Bidrag til Danmarks nye udviklingspolitiske strategi: Menneskerettigheder og sikkerhed i en ny geopolitisk virkelighed

DIGNITY vil gerne indledningsvist takke for muligheden for at bidrage til den nye udviklingspolitiske strategi og anerkende, at den danske regering fortsat vil prioritere at leve op til FN's mål om at yde mindst 0,7 pct. i BNI i udviklingsbistand. Det er afgørende vigtigt i en tid, hvor andre, ikke mindst USA, skærer i udviklingsbistanden.

Herunder kommer vores bidrag om støtte til menneskerettigheder i en ny geopolitisk virkelighed:

Kampen for demokrati og menneskerettigheder har aldrig været vigtigere. I de sidste nitten år er der hvert år blevet færre demokratier i verden.¹ 72 pct. af verdens befolkning lever i dag i autokratier.²

Autoritære ledere bliver dygtigere til at underminere retsstat, uafhængigt civilsamfund, frie medier og menneskerettigheder. De arbejder stadig bedre sammen om deres kleptokrati og undertrykkelse – og deler blandt andet flittigt nye AI-baserede teknologier til overvågning og kontrol.³ Og efter genvalget af Trump tyder alt på, at USA i de kommende år vil omfavne mange autokrater, markant mindske forpligtelsen på international lov og minimere støtten til demokrati og menneskerettigheder rundt om i verden.⁴

På denne baggrund er der al mulig grund til, at Danmark fortsætter og styrker den udenrigs- og udviklingspolitiske støtte til demokrati, menneskerettigheder og international retsorden. På flere udvalgte områder har Danmark heldigvis en unik ekspertise og ledende international rolle, herunder i kampen mod tortur. Det bør vi naturligvis udnytte og stå fast på. Også i den kommende udviklingspolitiske strategi.

Kampen for demokrati og menneskerettigheder udfoldes imidlertid i en ny global virkelighed, hvor Europas indflydelse falder og behovet for ligeværdige partnerskaber og nye alliancer stiger. Det er den multipolære verden, hvor geopolitikken for alvor er tilbage. Det stiller nye krav til det vigtige arbejde med at fremme demokrati og menneskerettigheder.

I nogle udenrigspolitiske debatter bliver menneskerettighedsarbejde italesat som 'løftede pegefringre'. Det handler i denne optik alene om at 'prædike' og 'moralisere' over for andre. Det er en misforståelse. Menneskerettighedsarbejde er andet og mere end 'naming and shaming'. Det er først og fremmest indsats, der skal hjælpe regeringer med at implementere og holde fast i deres egne erklæringer og forpligtelser på menneskerettighedsområdet.

Menneskerettighedsindsatser er konkret, inkrementelt og vidensbaseret reformarbejde.

¹ <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2025/uphill-battle-to-safeguard-rights>

² https://www.v-dem.net/documents/43/v-dem_dr2024_lowres.pdf

³ <https://www.journalofdemocracy.org/online-exclusive/how-autocrats-weaponize-ai-and-how-to-fight-back/>

⁴ <https://www.aclu.org/news/human-rights/the-targeted-chaos-of-trumps-attacks-against-international-human-rights-law-and-justice>

Det handler om at styrke myndigheders kapacitet til at implementere menneskerettighedsforpligtelser. Om at etablere og udvikle uafhængige statslige aktører som ombudsmandsinstitutioner og nationale menneskerettighedsinstitutioner.

Om at styrke lokale civilsamfundsorganisationer, så de kan udfolde deres mandat på den mest effektive og lokalt forankrede måde i samspil med myndighederne. Om at vedtage og implementere internationale konventioner, konkrete guidelines og ny national lovgivning, der beskytter menneskerettigheder lokalt. Og om at lave forskning, indsamle viden og dokumentere menneskerettighedskrænkelser, så de, der står bag, kan blive stillet til ansvar for deres handlinger ved domstole og andre steder.

Derfor er der heller ikke nogen nødvendig modsætning mellem sådanne menneskerettighedsindsatser og bredere strategiske partnerskaber på myndighedsniveau. Tværtimod. Menneskerettigheder er en vigtig forudsætning for robuste og udviklende samfund. Retsstat og rettigheder er vigtige for at skabe velfungerende erhvervsliv og bæredygtig økonomisk vækst. De er nødvendige for at mindske radikaliserings, voldelige konflikter og skrøbelige stater. Og de er også afgørende, hvis vi gerne vil mindske tvungen migration.

Menneskeretslige reformindsatser er en vigtig komponent i fastholdelsen af den internationale retsorden og udviklingen af ligeværdige partnerskaber med landene i Det Globale Syd.

Støtte til demokrati, menneskerettigheder og international retsorden bør derfor være en afgørende hjørnesteen i dansk udviklingspolitik i de kommende år, jf. også §1 i Lov om internationalt udviklingsarbejde.

DIGNITY anbefaler, at den nye udviklingspolitiske strategi rummer flg. prioriteter:

- *Ligeværdige partnerskaber om menneskerettigheder*: Menneskerettigheder bør få en fremtrædende plads i udviklingen af bæredygtige og ligeværdige partnerskaber med landene i Det Globale Syd, hvor demokratiske institutioner og retsstater styrkes gennem dialog og samarbejde.
- *Udnyttelse af Danmarks ekspertise i retsstatsopbygning og torturforebyggelse*: Danmark bør intensivere indsatser for at styrke civilsamfundsorganisationer og myndigheder i Det Globale Syd gennem målrettet kapacitetsopbygning, der beskytter menneskerettigheder og forebygger overgreb.
- *Styrket forskning og dokumentation af menneskerettighedskrænkelser*: Danmark bør investere i evidensbaserede reformer og systematisk dokumentation af menneskerettighedskrænkelser, så denne viden kan anvendes aktivt til at fremme effektive, dialogbaserede menneskerettighedsindsatser.